

ГЕОГРАФІЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ.
ДОСЛІДЖЕННЯ МАТЕРИКА

**Проти Арктики вона –
Ця країна крижана.
Там на айсбергах пінгвіни,
Вигрівають свої спини.**

Походження назви

Походження назви материка пов'язане з небом. Арктос – так називали стародавні греки сузір'я Великої Ведмедиці. А район земної поверхні довкола Північного полюса, що лежить під цим сузір'ям, дістав назву Арктика. А протилежний Арктиці район довкола Південного полюса Землі називають Антарктикою (анти означає навпроти). Звідси й назва Антарктида – навпроти Арктики.

Географічне положення

Південний океан

- Береги Антарктиди омиваються водами південних частин Тихого, Атлантичного та Індійського океанів. Разом їх умовно називають Південним океаном. Уперше назва «Південний океан» з'явилася у 1966 році у документах міжнародних програм і проектів.
- Площа Південного океану 77 млн. кв. км. У Південному океані багато морів: Росса, Амундсена, Беллінсгаузена - усього їх 11. Серед них одне зі специфічних – море Уедделла. Максимальна його глибина – 5007 м. Це найхолодніше море Антарктики, майже весь рік укрите кригою. А море Лазарєва має глибину 4500 м і у ньому постійно дрейфують крижини й айсберги.
- Рельєф дна Південного океану надзвичайно складний. Він характеризується нерівністю і наявністю глибоких до 1500 – 2000 м і довгих, сотні кілометрів, поперечних та повздовжніх жолобів. Середня глибина океану 400 – 500 м.

Антарктида з космосу

Дослідження

- Антарктиду відкрито пізніше за інші материки. – аж у XIX ст. Та про ймовірність існування невідомого південного материка говорили ще стародавні греки. Але регулярні плавання в південні полярні широти почалися тільки наприкінці XVIII – на початку XIX ст.

Джеймс Кук

- Під час навколосвітньої подорожі в 1772 – 1775 рр. вітрильники Кука зайшли дуже далеко на південь, перетнувши Південне полярне коло, але натрапивши на велику нездоланну кригу, повернули назад. Після безрезультатних спроб відшукати легендарний материк Кук вирішив, що відкрити його неможливо.
- *«Ця країна приречена на вічний холод і похована під потужним шаром криги і снігу, що ніколи не тануть. Кожен корабель, що зайде у гавань, ризикує залишитися там назавжди...»* - так говорив Джеймс Кук.

Відкриття материка

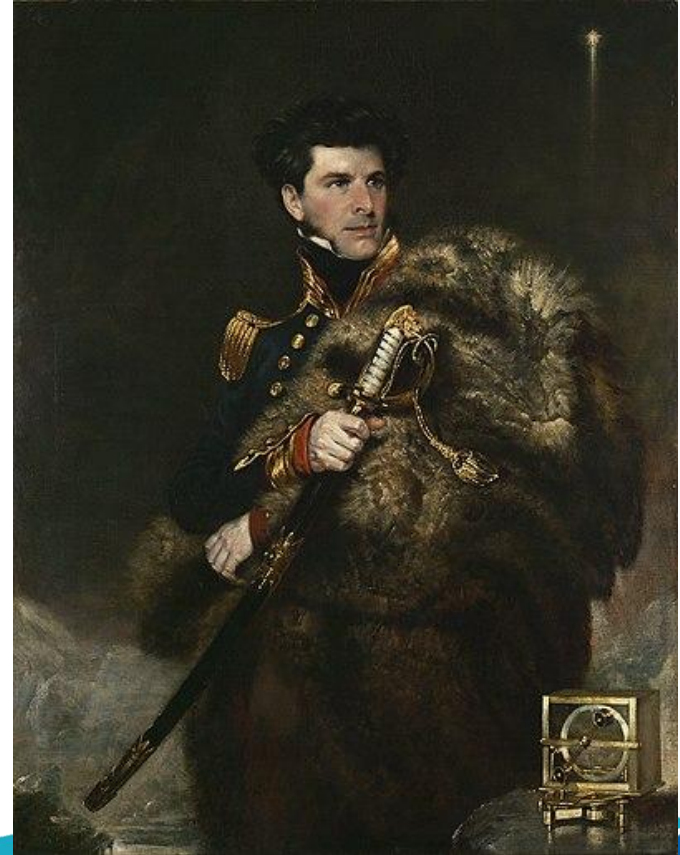
- Відкрити Антарктиду вдалося Михайлу Лазарєву та Фадею Беллінсгаузену.
- На шлюпах «Восток» і «Мирний» експедиція вміло пройшла через кригу до невідомої «білої плями». Моряки йшли невідомими морськими просторами, лід намерзав на оснастці суден, сніг засипав палубу.
- Проте мореплавці мужньо просувалися далі на південь на парусних кораблях. Вони близько підійшли до берегів материка, зробили опис берегів, визначили межі материка, нанесли на карту кілька островів, миси, затоки.
- Так 16 січня 1820 року було відкрито Антарктиду – важкодоступний материк, що останнім знайшов своє місце на карті.

Джеймс Росс

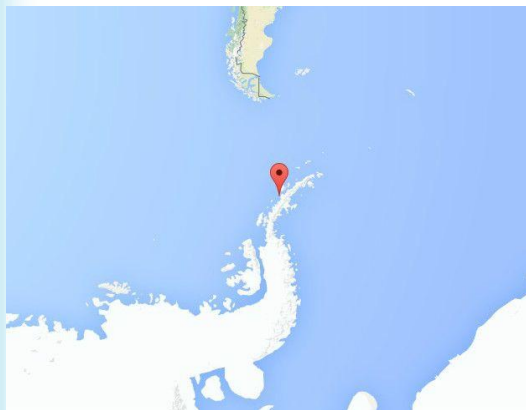
- Потім до важкодоступного Південного полюсу у 1841 році вирушив англійський військовий моряк і полярний дослідник Д. Росс. Пливучи вздовж берегів Антарктиди англійська антарктична експедиція відкрила діючий вулкан Еребус і згаслий – Террор. Ім'ям Росса названо льодовик і море в Антарктиці.

Жан Батист Шарко

- У 1903—1905 рр. південний материк намагалася підкорити французька експедиція під керівництвом Ж. Шарко. У суворих умовах виникла загроза загибелі експедиції. Тоді, на допомогу прийшов у 1905 році, аргентинський капітан І. Галіндез, який очолив пошуки французької експедиції. Так в Антарктиді з'явився острів Галіндез, названий на честь аргентинського капітана. Нині на цьому острові знаходиться українська антарктична станція «Академік Вернадський».

Ісмаель Галіндез

“Академік Вернадський”

- Згідно з міжнародним законодавством про Антарктиду та Угодою між урядом України та Великобританії, 07 лютого 1996 року у власність України передана антарктична науково – дослідна станція «Фарадей», яка отримала назву «Академік Вернадський».

- У найвіддаленішому куточку світу майорить прапор України на станції «Академік Вернадський», що розташована на острові Галіндез, який займає площу близько 40 га.
- Цей острів низький, скелястий, укритий льодом та снігом упродовж цілого року. Висота його над рівнем моря 50 м.
- Острів знаходиться в східній частині моря Беллінсгаузена, утвореного Тихим океаном.
- На острові функціонують такі основні будівлі: головний корпус, виробничий блок, складські приміщення, аварійний корпус, причал, щогла для прапора, астрономо – геодезичний пункт.

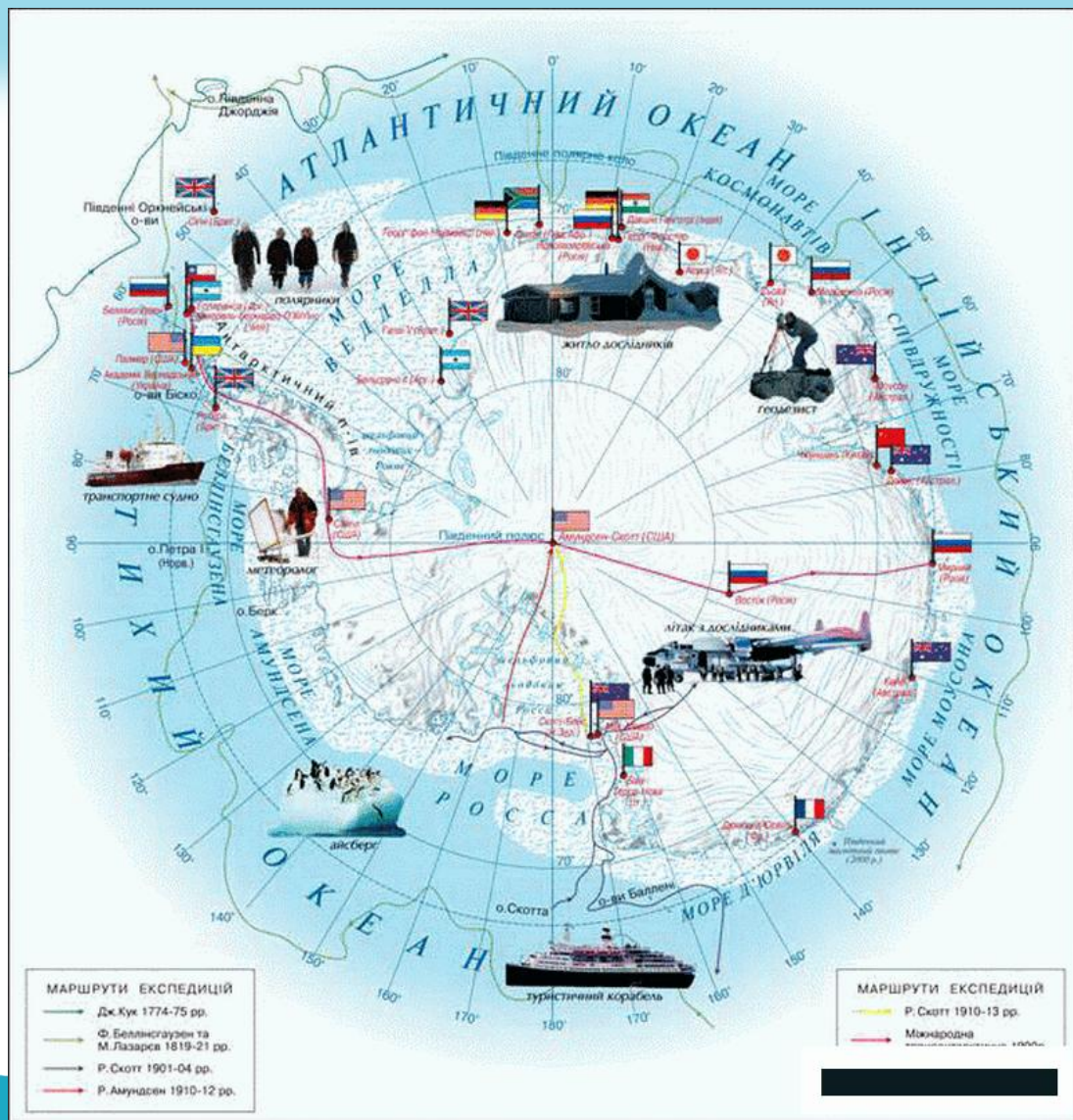
- Незважаючи на досить суворі умови, у районі станції у теплий період року на скелях можна побачити антарктичні мохи, лишайники та водорості. У районі о. Галіндез зафіксовано 17 видів птахів, декілька видів ссавців (тюлені, кити, касатки), 4 види морських зірок та антарктичний криль.

- **Головні напрямки досліджень на станції пов'язані з вивченням атмосфери (зокрема, спостереження за зміною озонного шару), льодового покриву, зміни клімату, змінами в іоносфері та магнітним полем.**
- **Є й наукові відкриття. Зокрема, знайдено бактерії, які активно поглинають важкі метали, розроблено новий спосіб уточнення прогнозу землетрусів.**
- **Дослідження Антарктиди продовжуються.**

Руаль Амундсен

- Норвезький полярний мандрівник і дослідник. Першим досягнув Південного полюса (14 грудня 1911 р.).

Роберт Скотт

- **Англійський дослідник Антарктиди. Навесні 1912 р. Скотт із чотирма колегами підкорили Південний полюс другим після Р. Амундсена. Повертаючись із полюса, всі учасники експедиції загинули від голоду та виснаження.**

Завдання

Англійський мандрівник Дж. Кук у своєму щоденнику спостережень писав, що Антарктида вічна мерзлота і рахував, що немає сенсу далі йти на південь, бо навіть дослідженою вона не принесе користі ні мореплавцям, ні географам чи іншим наукам.

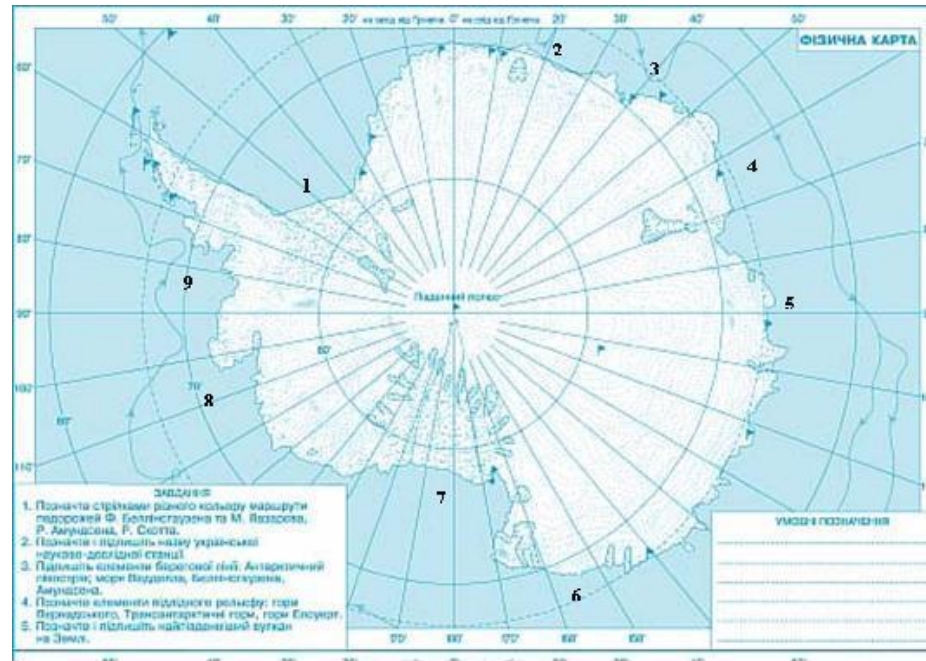
Прокоментуйте цей вислів з позиції сьогодення.

Практична робота

- Позначте основні географічні об'єкти Антарктиди

Домашнє завдання

- Опрацювати параграф
- Скласти кросворд до теми
- Підготувати повідомлення про тварин материка

